

SLOVENSKI NAROD.

„Slovenski Narod“ velja:

v Ljubljani na dom dostavljen
celo leto K 24—
pol leta 12—
četrt leta 6—
na mesec 2—

v upravnistvu prejemam:
celo leto K 22—
pol leta 11—
četrt leta 5.50
na mesec 1.90

Izda dva krat dva središnji izvirni modela in pramika.

Inserati veljajo: peterostopna petiti vrsta za enkrat po 14 vin., za dvakrat po 12 vin., za trikrat ali večkrat po 10 vin. Pri večjih insercijah po dogovoru. Upravnistvu naj se pošiljajo naročnine, reklamacije, inserati itd. to je administrativne stvari.

Posamezna številka velja 10 vinarjev.

Na pismena naročila brez istodobne vpslatve naročnine se ne ozira.

Narodna tiskarna telefon št. 85.

„Slovenski Narod“ velja po pošti:

za Avstro-Ogrsko:
celo leto K 25—
pol leta 13—
četrt leta 6.50
na mesec 2.30

za Nemčijo:
celo leto K 28—
za Ameriko in vse druge dežele:
celo leto K 30—

Vprašanjem glede inseratov naj se priloži za odgovor dopisnica ali znak. Upravnistvo: Knafljeva ulica št. 3, (spodaj, dvorišče levo), telefon št. 85.

Zopet na počitnicah.

Dunaj, 20. marca.

Poslanska zbornica ima zopet počitnice, in »N. Fr. Presse« računa čisto pravilno, da se bodo vlekli skoro do srede meseca maja, kajti tudi povelikonočno zasedanje bo trajalo samo dobrih 14 dni.

Predvelikonočno zasedanje je trajalo od 24. februarja do 18. marca, torej niti mesec dni. Začelo se je z dolgimi konferencami ministrskega predsednika barona Bienenstaha z voditelji slovanskih strank in končalo se je zopet s takimi konferencami.

Sistem pa je bil od zaključka zasedanja ravno isti, kakor ob začetku. Sicer je bil ekspediran nemški minister-rojak, dr. Schreiner, a vladna politika je ohranila isto smer in isti značaj, kakor ga je poprej imela.

V minoletem zasedanju je poslanska zbornica rešila pravzaprav le eno, vendar pomembno, namreč rekrutni zakon. To je šlo gladko in hitro, kajti tudi stranke, ki se delajo najbolj opozicijske, skilijo vedno »navzgor« in se nečesar tako ne boje, kakor zamere »zgoraj«. Tako se je tudi zgodilo, da so slovenski klerikali glasovali za rekrutni zakon in se toliko močnatosti niso skupaj spravili, da bi se bili glasovanja vzdružili, kakor so storili drugi jugoslovanski poslanci. »Männerstolz vor Königs-tronen« se v klerikalno slovenščino prelaga s: polne hlače.

Vladni sistem je ostal neizpremenjen vzlic temu, da je vlada učakala več občutnih porazov. Najhujši poraz ji je bil prizadet s tem, da zbornica ni pustila na razpravo načrta o najetju novega posojila. Prav obtem je bil tudi poraz vlade pri razpravi o »Lloydovih« predlogih, zlasti ker ga je prouzročil član vladne večine dr. Steinwender ter z njim hudo zadel trgovskega ministra dr. Weiskirchnerja, ki je kandidat za ministrskega predsednika. Tudi usoda zakonskega načrta zoper pijančevanje — boljše bi bilo reči zakonskega načrta zoper prodajalce pijače — je za vlado poraz, ker je bil načrt vrnjen odseku.

V zadnjih sedaj je zbornica pač rešila nekaj zakonov z običajno naglostjo in netemeljitostjo, ali vobče je bilo zasedanje popolnoma sterilno.

Poslanska zbornica se je razšla v istih razmerah, v katerih se je šla. Vlada je pač občutila, da razpada njena večina, a to ni imelo drugih posledic, kakor da se je zopet začelo pisati, kako potrebna je sestava nove večine, ki bo obvarovala vlado podobnih porazov kakršne je doživela v minoletem mesecu, in da je ministrski predsednik zopet začel konferirati z voditelji »Slov. Enote«.

Tako beži čas, sistem zastopanja Slovanov in protežiranja nemštva pa lepo cvete in se nadaljuje vzlic toli proslavljeni Kramar-Krekovi spremembi opravičnika...

Deželni odbor proti Idrijski občini.

Deželni odbor, ko bi imel količ kaj čuta za pravičnost in hotel varovati ugled občinskega odbora, bi bil v celnem obsegu zavrnil pravno kakor stvarno neutemeljene Oswaldove pritožbe. No današnjemu deželni odboru je več Oswald, ko so glasni sklepi izvoljenega občinskega odbora, pa je ugodil nesmiselnemu rekurzu v točkah 1., 2., 3., 6. in deloma 7. Poglejmo, kako utemeljuje deželni odbor svojo naklonjenost napram idrijski občini!

1. Povišek plač mestnim uslužbenecem v znesku 540 K se je črtal z ozirom na še veljavno službeno pragmatiko, ki določa v členu II., da ima o nje izpremembah sklepati občinski odbor, in da mora ta predmet biti obsežen v dnevnem redu dotične seje.

Konstatujemo, da je deželni odbor to točko odklonil iz povsem drugih razlogov, kakor jih navaja Oswald, je torej deželni odbor prihiten na pomoč svojemu inspiratorju. Pa tudi razlogi deželnega odbora so iz trte zviti. O povečanju je vendar sklepal občinski odbor in so bile zadevne postavke v proračunu, torej na dnevnem redu seje občinskega odbora. Ali se ne sramuje deželni odbor, da odje na tak način mestnim uslužbenecem borih 540 K! Sicer pa tudi nima deželni odbor o občinskih uslužbenecih prav nobene besede in spadajo v izključno kompetenco občinskega odbora.

2. Za vzdrževanje mestnih poslopij 12.000 K se zniža na 2000 K. Zupanstvo (!) pravi, da je v znesku

12.000 K obsežen tudi strošek za streho na občinsko hišo št. 509. Ker ima predvsem občinski odbor v sebi sklepati o tem, če in kako naj se popravi hiša št. 509, se je moral gornji znesek znižati na toliko, kolikor utegne letos veljavni vzdrževanje ostalih mestnih poslopij.

Tudi ta razlog deželnega odbora je značilen. V sejem zapisniku, ki se je v poverjenem prepisu predložil deželnemu odboru, stoji črno na belem: »Odbornik A. Pegan si prvi izprosi besedo in opozarja na proračunsko postavko »za vzdrževanje mestnih poslopij 20.000 K«. Visokosti te postavke si ne more drugače tolmačiti, kakor da ta vsebuje tudi stavbne stroške za prezidavanje mestnega poslopja št. 509 po načrtih arhitekta Holinskega. To pa po njegovem mnenju ni pravilno, kajti deželni odbor brezdvomno nikakor ne bo dopustil, da se prezidanje dovrši po načrtih arhitekta Holinskega. Treba bo počakati na razsodbo upravnega sodišča v tej zadevi. Deželni odbor pa bi gotovo ne mogel braniti, da se spravi poslopje pod streho in tako varuje občinsko imetje nadaljnj škodi; to bi stalo nekako do 10.000 K. Ker je treba računati za vzdrževanje drugih občinskih poslopij približno 2000 K, predlaga, da se predmetna postavka zniža za 8000 K... Pri glasovanju obvelja predlog odbornika Pegana z veliko večino glasov.« Občinski odbor je torej sklepal o tem, če in kako naj se popravi hiša št. 509, čemu se torej deželni odbor sklicuje na zupanstvo! Ali naj torej vnovič sklepa občinski odbor v tej zadevi? Kolikrat vendar se! Saj vendar ni občinski odbor idrijski za to tukaj, da bi Oswald bril svoje norece z njim!

3. Znesek 1000 K za nakup zemljišča se je črtal, ker v proračunu ni nobene navedbe o tem, katera zemljišča se nameravajo kupiti.

Zelo dobro! Oswald sam je v svojem rekurzu zahteval, naj se širijo ceste, napravljajo nove itd. Deželni odbor pa je dal izdelati med tem načrte za regulacijo Nikave in priporočal gradbo nove klavnice. Ali naj se zida klavnica v zrak ali na nos kakemu Slomškariju! Kako naj označi občinski odbor, katera zemljišča se nameravajo kupiti, če je odvisen od milosti c. kr. kateheta Oswalda! Zakaj vendar ni odkritosrčen deželni odbor in reče: to po-

stavko črtam, da ugodim Oswaldovi kaprici. To bi bilo vsaj možko!

6. Znesek 8485 K za povrnitev službenih pristojbin in za nagrade učitelstvu na podzavljeni idrijski realki se je črtal, ker se mestna občina Idrija ne nahaja v takem gmotnem položaju, da bi mogla nakloniti učitelstvu to darilo (!), in tudi sicer ni posebnega ozira vrednih razlogov za to. Prizadeto učiteljsko osebje po sporočilu županstva v času, ko je bilo v službi idrijske občine, ni plačalo nobenih pristojbin od imenovanj na službena mesta. Dejstvo, da je prizadeto učiteljsko plačevalo prispevke za pokojninski zavezi, ne pride v poštev, ker je bilo prevzeto od države s pravico do pokojnine in mora občina plačevati pokojnino vdovi ravnateljice Pirca in vzgojniku hčerki v znesku 2160 K na leto.

Seveda deželni odbor pozna samo Oswald in mu je neumevno, da bi se idrijska občina izkazala hvaležno onemu faktorju, ki ima največ zaslug, da se ji je odvzelo ogromno breme za vzdrževanje srednje šole.

7. Podpora ubogim idrijskim dijakom na visokih šolah v znesku 3000 K se je znižala na 2000 K. Sedaj podpira občina 7 visokošolcev in daje 4 po 30 K, 3 pa po 20 K na mesec, skupaj 180 K na mesec, torej v 10 mesecih 1800 K, potemtakem bo letos mogoče izhajati z zneskom 2000 K.

To je pač najžalostnejše poglavje v celi stvari in najlepše dokazuje, kake vrste človek je c. kr. katehet Oswald. Kar 2000 K je hotel odjeti ubogim idrijskim visokošolcem in v večno sramoto si more zapisati slovenski deželni odbor, da je deloma ugodil pritožbi brezsrčnega človeka in utrgal stradajočemu slovenskemu dijaku v tujini 1000 K. Mar ne more biti znano deželnemu odboru, da bo novo šolsko leto povečalo število dijakov, ki bodo iskali pomoči pri občini. Najbrže bo tudi znano dr. Peganu, koliko zaleže podpora 30 K ubogemu rudarskemu sinu v tujem mestu, če nima od doma prav nikake podpore. Klerikalec res v svoji strankarski strasti ne pozna usmiljenja, ne človekoljubja! In to naj je katoliški duhovnik in vrhu tega še c. kr. katehet! Idrijska občina je z ogromnimi troški in z lastno močjo žrtvovala sto in sto tisoče, da more nuditi svojemu prebivalstvu dobroto

srednje šole. Sedaj pa, ko se ji je odvzelo to veliko breme, ne bi smela potrošiti 3000 K v svrhu podpiranja ubogih idrijskih dijakov, ki so pohajali v domačem mestu srednje šole, da daleč proč od doma nadaljujejo svoje visokošolske studije. Idrija je delavsko mesto! Čisto naravno, da je tudi pretežna večina dijakov na idrijski realki delavskih sinov. Kam naj se torej po dovršeni srednji šoli obrnejo, ko so jih še dotlej starši le z največjo težavo podpirali. Ali naj jim bo pot do visoke šole zaprta? Ali naj bo namen s tolikimi žrtvami ustanovljene realke povečavati duševni proletarijat? Naravnost sveta dolžnost občine je, da priskoči tu na pomoč s svojo podporo. Prvi in najglavnejši namen občine je skrbeti vendar za dobrobit svojih občanov. In ali si je misliti lepše izvrševano to nalogo, kakor s tem, da se pomaga občanom studirati sinove na visokih šolah, potem katerih edino si je mogoče priboriti gotovo in boljše bodočnost. V tako plemeniti in blag namen pač ne sme biti občinski škoda izdanega denarja in naj bi se nahajala v še tako slabem gmotnem položaju. In da veže deželni odbor občinski roke v tem oziru, je nekaj nezakonskega, nekaj nečloveškega. Če je Oswald brez pameti, vsaj klerikalna večina v deželnem zboru naj bi ne bila.

Kako more biti ob takem postopanju deželnega odbora govor o naklonjenosti napram idrijski občini! Dr. Latzje najbrže ne bo več kaj takega zatrdjeval!

Toliko za danes, drugič pa se pomenu o končnem efektu Oswaldovih rekurzov.

Iz parlamenta.

Seja poslanske zbornice. — Spet Wahrmond. — Manjše predloge.

V petek je imela poslanska zbornica zadnjo sejo pred prazniki, in poslanci so se podali na tridesedne velikonočne počitnice. Začetek seje je naučil minister grof Stürgkh odgovarjal na nekatere interpelacije. Med drugim na interpelacijo glede Wahrmonda. Dejal je, da so vsi akti na razpolago in da je iz teh aktov razvidno, da je stališče profesorja Wahrmonda nasproti ostalim profesorjem praške nemške pravniške fakultete postalo popolnoma nevzdržljivo. Proforski zbor pravne fa-

LISTEK.

Doktor pestunja.

Humoreska. Spisal dr. Korun.

Silno slabe volje je bila danes Mostnikova Francka, slabe volje in obenem žalostna do smrti. Ves svet jo je jezil pa vsak kamenček povrhu, kateri je, na stezi ležeč, delal napotje kolescem otroškega vozička, ki ga je potiskala proti tivoljskemu gozdu. Zato je pa slobernega srdito bacnila s svojo malo nožico da je revež v velikem kolobarju odletel na travnik.

Pa kako je imela šobico napeto! Njenim drobim ustem ni bila čisto nič podobna; mnogo bolj rdeč-barvanemu baiončku, ki se, privezan na nit, lično zbliže v zraku. Oči so ji bile pa od solzá vse zatekle; in toliko motnih kapljic je viselo z njenih trepalnic, da je kar več pisanih mavric videla naenkrat. Kadar ji je pa jeze in žalosti noga zastala, da ni mogla naprej, tedaj se ji je tako globok vzdihljaj izvil iz prsi, da se je ves voziček potresel z Milančkom vred, ki je v njem spal.

Seve ko bi se bil Milanček zavedal, kakšna nevihta valovi v razburkani duši njegove mlade pestunje, bi kajpada ne bil tako sladko počival;

in sicer zato ne, ker jo je imel preveč rad, da bi mogel miren ostati, med tem ko bi ona zalovala. Saj je pa tudi Francka z njim delila žalost in veselje njegovega eno leto starega življenja: Tolajila ga je, kadar je vokal, smejala se mu, kadar je vriskal.

To njuno sočuvstvo pa ni bilo utemeljeno samo v navadi, temveč nekoliko tudi v krvi. Namreč Milančkov oče, trgovec Mostnik, ji je bil ujec in tako sta bila Milanček in Francka bratranec in sestrična. Zato pa je Francka v Mostnikovi rodbini veljala kakor za domačo. Pomagala je v hiši pri tem in onem, zlasti pa pri pestovanju Milančka. In to opravilo je bilo njej najljubše. Milančku pa tudi najbolj pogodu. Igrala sta se liki dva otročaja, dasi Francka pravzaprav ni več bila otročaja, ampak gospodična, in sicer gospodična v vsakem oziru, po letih in po čustvih; po letih, ker je v minuli pomladi prekorajčila šestnajsto leto, po čustvih pa, ker je bilo pred dobrim mesecem, ko se je prvič zaljubila. In prav ta preklicana ljubzen je bila krivda, da se je danes čutila tako neizrečeno nesrečno.

To pa iz tegale vzroka: Tistega, ki ga je ona ljubila, to je enoletnega prostovoljca Janka Rodeta, ji njeni sorodniki niso privoščili, onega, ki sta ji ga stric in teta vsiljevala, to je, sodnika dr. Matijo Strnada, pa

ona ni marala. In ker sta ji Mostnik in Mostnica ravnokar vnovič očitala to srčno zadevo, odtod njena današnja jeza in žalost.

Ustavivši voziček s spečim Milančkom pri klopi v gozdu, je sedla ter se prepustila gorjupesti čuvstev. Hudo je zahtela, nato pa rekla sama pri sebi: Ne in pa ne! Ne pustim ga ne, če se toliko godrnjata stric in teta. Rada bi vedela, zakaj naj bi ga pustila! Ali ni Janko kakor ustvarjen za ljubezen? Lep je, mlad je, pa rad me ima. Kaj pa se hočete več? Videti ga je treba, kadar se pod moj oknom izprehaja! Ko cincein škrebečejo ostroge, sablja po tlaku rožlja, na glavi mu pa niha krivček iz konjskega repa! Ali pa, kadar jaše svojega iskrega sivca! Z leve ga brzda, z desno si brke zavija! Pa reci kdo, da ni lep! Za deset nerodnih Strnadov je tedaj. Pa kaj za Strnadov deset? Za vse ljubljanske sodnike in svetnike obenem, katerih nobeden ne sedi tako varno niti na zofi kakor Janko na konju. Rada bi jo poznala, ki bi ga takrat ne ljubila. Še teta bi ga, ko bi jo le on maral. Pa je ne, in prav ima, da je ne. Čemu mu pa bo omožena ženska?

Pravita: Rode se ni nič in še dolgo ne bo nič; preden pa kaj postane, že stokrat nate pozabi. Jaz pa pravim: Kako da ni nič? Korporal je pri topničarjih in ravnateljsko zvezd ima pod vratom kakor nadpo-

ročnik Dolgin, ki je teta vanj vsa zatelebana, dasi Dolgin se jahati ne zna. Janko pa zna; pa še imenitno. Sicer se pa itak tudi Janko uči za sodnika, in kadar bo toliko star, kakor je Strnad, bo že dvakrat lahko vse jezičnosti doktor. Samo potrpeti je treba.

Da bi se mi pa v tem času izneveril, se ni malo ne bojim, zato ker mi je večno zvestobo prisegel. In prisega nekaj velja pri vojakihi. Skoro toliko, kakor trikratni »da« pred oltarjem. Ko bi dano besedo prelomil, bi ne mogel, tako mi je rekel, niti častnik postati. No vidite! On pa hoče častnik postati; torej ne more prelomiti besede, kamoli da bi pozabil prisego.

Pa ravno tega Matijo Strnada mi hoče stric naprtiti. Kakšen okus! Kaj ne, ali si je mogoče misliti bolj hribovskega ime, kakor je Matija? Menim, da ne. Res bi bila v zadregi, kako ga klicati. Za Matijo bi ga vendar ne mogla; za Matijčka pa še manj. To se pa Janko sliši čisto drugače; gosposko in ljubko zaeno. Zato se pa moj mož ne bo imenoval Matija, imenoval se bo Janko.

In kaj se neki teta s tako vneto vtika v moje srčne zadeve? »Francika!« pravi, »vojake pa le zmirom puščaj! Poštenemu dekletu se je treba vsega izogibati, kar nosi puško ali sabljo; zakaj vojaška ljubzen ne vodi v zakon, pač pa v slabi glas in

nesrečo.« V stricovi navzočnosti pa še svetohlinsko pristavlja: »Jaz sem se kot dekle vedno ravnala po tem zlatem nauku svoje rajne mame in se ga tudi danes kot žena vestro držim.« Ohi ta hinavska hinavka! — Bog mi odpusti! Iz kože bi skočila, kadar slišim to laž. Jaz je le kar tiha! Če ne, bom jaz govorila in stricu odprla oči, da slednjič tudi on uvidi, kako se njegova zvesta ženska ravna po zlatih naukih svoje rajne mame.

Ravna se namreč tako-le: Kadar je Mostnik po svojih poslih iz doma, tedaj je nadporočnik Dolgin kuhan in pečen v njegovi hiši, tako da ne morem umati, kdaj vežba svoje rekrute. In močno se mi dozdeva, da takrat niti spat ne hodi domov, ta potepin! ampak za kratkoma pri nas prenočuje. Predsnočnim je že, to stavi. Ob devetih je pri enih vratih odhajal, glasno kliče: »Lahko noč, milostiva!« pri drugih se je pa prihuljeno vrnil in kakor tat rokomavlj potajno smuknil v tetino sobo. In kar je najbolj čudno, je to, da ni niti na ključu pritisknil, in vendar so se vrata odprla. Pa mislil je, da ga nihče ne vidi; toda jaz sem ga videla, ko sem šla v kuhinjo po mleko za Milančka, in še danes mi je žal, da nisem stopila za njim in ga z moko metlo izpodila iz sobe.

(Dolje prihodnja.)

kulteta je pisal ministretvu, da je tem razmeram treba storiti konec; o uspešnem delovanju Wahrundu- vem itak ne more biti govora, ker so se pri Wahrundu vpisali le trije slušatelji. — Nemci s tem odgovorom ministra Stürgkha niso prav nič zadovoljni, ker vidijo iz njega, da Wahrund ne ostane v Pragi, in da bodo klerikalci nazadnje vendarle dosegli, kar so želeli. — Nato pride na vrsto zakon o lokalnih železnica. Govori minister Wrba, ki prosi zbornico, naj hitro reši predlogo. — Predloga se slednjič sprejme v drugem in tretjem branju. — Svetovno poštni pogodbi zbornica pritrdi. — Slednjič zbornica sprejme v drugem in tretjem branju nekatere manjše predloge. — K sklepu seje vošči predsednik Pattai poslancem vesele velikonočne praznike in zaključuje sejo.

Laška pravna fakulteta in Jugoslovani. — Proti laški fakulteti v Trstu.

Zveza Jugoslovancev v državnem zboru je imela v petek posvetovanje, v katerem je bilo na dnevnem redu tudi vprašanje laške pravne fakultete. Po daljši debati so sklenili vpletati veliko akcijo proti odkritim in tajnim nameram postaviti laško fakulteto v Trst. »Slovanska Enota« bo to akcijo na vso moč podpirala, kar je že obvezno obljubila. Proti fakultetni predlogi v sedanji obliki (sedež fakultete na Dunaju) pa ni nobenega ugovora. — Iz jugoslovanskih krogov se čuje, da so Italijani povpraševali, pod katerimi pogoji bi dovolili fakulteto v Trstu. Jugoslovani stoji seveda še vedno na tem stališču, da se mora najprej ugoditi vsem opravičenim slovenskim zahtevam Slovencev in Hrvatov v Trstu in sploh na Primorskem. Dalje mora naučni minister obvezno obljubiti, da se bodo v Avstriji priznale skušnjice iz zagrebske univerze.

Hervaški sabor je imel prvo sejo v petek dne 18. t. m. Sejo je otvoril in vodil starostni predsednik poslanec Barčič. Med govorom poslanca Peršića so bili zelo hrupni prizori, ki so se še povečali, ko predsednik poslancu Radiću pomotoma ni dal besede. Slednjič govori poslanec Radić.

Druga seja je bila v soboto. Glavna točka dnevnega reda je bila volitev predsednika; izvoljen je bil s 57 glasovi dosedanjí predsednik dr. Medaković.

Italijansko dijaštvo je imelo v petek na Dunaju zborovanje, v katerem se je pečalo z univerzitetnim vprašanjem. Nato pa so sklenili poslati akademičnemu senatu protest proti temu, da se je znani Nastić vpisal na pravniški fakulteti dunajske univerze. V protestu poudarjajo italijanski dijak čedno vlogo voluna Nastića v cetinjskem in zagrebskem procesu in zahtevajo — če ni mogoče Nastića takoj relegirati z vseh vseučilišč — vsaj disciplinarno preiskavo proti njemu, ki ni vreden akademične časti.

Letošnje leto je izvanredno bogato na kometih. Sedaj krasi nočno nebo kar pet kometov, katere se more sicer le z daljnogledi opazovati. Znameniti jannarski komet 1910a, ki je s svojo izvanredno krasoto in svetlobo presenetil zemljane, se rapidno oddaljuje od sonca, in se more sedaj še celo noč opazovati, kot mala meglena zvezdica 6. velikosti. Tega nam pokaže vsak trieder, pri tem ko so ostali, razun Halleyevega, pristopni le astronomičnim daljnogledom. Letošnje leto pa obišče sonce še par periodičnih kometov.

Nebo pa pripravljamo nam zemljanim v kratkem izreden užitek. Željno od astronomov pričakovani Halleyev komet, je takorekoč že tu. Njegova svetloba hitro raste. Opaziti ga je možno že z vsakim nekoliko močnejšim navadnim kuka- lom kot megleno zvezdo na večernem nebu po zatonu sonca in to v ozvezdju »Ribe«. Izključeno ni, da se njegova svetloba v par dneh tako močno razvije, da se ga bo moglo zvečer opaziti že s prostim očesom. A to samo do 25. t. m. tedaj ko stopi za sonce (t. j. v zgornjo konjunkcijo), ter se bo ta dan nahajal nekoliko severno nad soncem. Radi tega se ga bo moglo omenjeni dan videti (vsaj z daljnogledi) obenem zvečer ob zatonu in jutraj ob vzhodu sonca. Ta čas bo oddaljen od zemlje 37 milijonov milj. Po 25. t. m. pa stopi na jutranje nebo in se ga vidi pred solnčnim vzhodom. On se dalje rapidno pomika proti soncu, ko pride 19. aprila t. l. (po Crommelinovi računnih) najbližje (perihel) sonca. Ta čas bo oddaljen od zemlje 24 milijonov milj. Njegova svetloba se razširjanajutranjem nebu. Od tega časa

dalje se začne oddaljevati od sonca, a približevati naši zemlji. Tako, da bo 1. majnika t. l. jako blizu planeta Venera, a od zemlje oddaljena kakih 16 milj. milj. Tega dne bo šel planet Venera skosi rep Halleyevega komet- a v izvanredni bližini njegove glave. Ta dogodek se od astronomov željno pričakuje. Venera se vidi omenjenega dne na jutranjem nebu kot jutranjica, in v nje bližini komet. Venera vahaja tedaj $\frac{2}{3}$ ure pred solncem. Astronomi hočejo tedaj konstatirati, kak vpliv bo naredil rep na Venerino ozračje. Ali bo rep razsvetlil nočno stran Venera, ko je rep le nekako električno žarenje. Ali pa bo bližina Venera tako močno uplivala na kometovo glavo, da celo njegova (komet) glava obliko spremeni? Od 1. majnika dalje ga bo vsak dan manj časa opazovati na jutranjem nebu. V tem času pa se razdalja od zemlje hitro zmanjšuje. Okrog 18. majnika pa bo že izginil v solnčnih žarkih in bo tedaj vzhajal in zahajal s solncem. Dne 18. majnika pa stopi pred solnčno oblo in bo šel preko solnčne oble med solncem in zemljo. Tedaj bo zemlji najbližji t. j. 3.080.000 milj. To se zgodi 19. majnika ob 2. jutraj. V Aziji se ga bo tedaj lahko opazovalo, ko to šel preko solnčne oble. Njegov rep se pa bo omenjeni čas ravno dotikal naše zemlje, tako, da bo šla zemlja pri koncu repa skozi. Zemlja bo rabila okoli dve uri za svojo pot skozi rep. V tem času bo glava oddaljena od zemlje kakih 20 milijonov kilometrov, in tudi kometov rep bo tako dolg, da doseže zemljo. Iz tega so nekateri brezvestneži skovali konec sveta 18. majnika t. l. Res je, da je spektralna analiza (Harvard zvezdarna v Sev. Ameriki) dokazala, da se nahajajo v kometovi glavi nekateri nevarni plini (n. pr. Cyan), a če se pomisli, da je kometov rep le nekako električno izžarenje, nam že navadni razum kaže, da je izključena vsaka nevarnost za našo zemljo. Gotovim ljudem bi tak strah najbrže uga- jal.

Pač pa imamo omenjeno noč res pričakovati izredne naravne užitke. Razne zvezdarne pripravljajo ekspedicije v severne kraje n. pr. na Norveško.

Ker je rep kometov električnega izvora, bo imel čisto gotovo tudi nekak magnetičen vpliv na zemljo, kakor n. pr. veliki magnetični viharji na soncu (v solnčnih pegah). In ta vpliv repov se bo kazal najbrže v krasnih pojavih severnega sija, ki se bo le na severnih krajih opazoval. Pričakovati je pa tudi, da nastane splošno motenje za kratek čas pri brzojavah, kar se je že pred kratkim časom zgodilo v sled vpliva takozvanih magnetičnih viharjev na soncu. Repova snov pa se bo dotaknila le najoddaljenejših del našega ozračja, kar se splošno niti brez aparatov opazilo ne bo. Presenetiti nas pa more ob času prehoda zemlje skozi rep k večjem kako asilnejše meteor- no utrinjanje (utrinjanje zvezd). To na le povzroči naravni užitek. Tak prehod zemlje skozi kometov rep, je naša zemlja že večkrat napravila. Tako se je zadnjič zgodilo pri Bielovem kometu 1866. Tedaj astronomi niti slutili niso, da je šla zemlja jako blizu glave skozi rep, le izvanredno krasni in veliko utrinkov se je pojavilo na nebu. Šele pozneje se je dokazalo, da je šla zemlja tedaj skozi rep Bielovega komet, kar je pa bilo le kometu v škodo, ker se je tedaj še bolj razsul, tako da ga ni več na nebu in je popolnoma razbit. Na njega nas pa le še spominjajo njegovi ostanki, takozvani Bielovi utrinki.

Po tem »koncu sveta« po 18. majniku t. l. se pa nam pokaže Halleyev komet na večernem nebu takoj po solnčnem zatonu. In vsak dan nato bo pozneje zahajal zvečer, ter višje stopal na obzorju.

Tedaj ga bomo lahko opazovali vsak večer v vsej svoji krasoti. Pomikal se bo jako hitro preko neba proti vzhodu. On bo napravil na nebu približno isto pot, kot jo napravi luna istočasno. Rep bo obrnjen okrog 20. maja od sonca proti vzhodu, a dalje nato proti jugovzhodu. Okrog 31. majnika se bo že nahajal v veliki oddaljenosti od sonca pod zvezdo 1. reda »Regulom«. Na to se bo pa čedalje bolj približeval obzorju. Pozneje se ga pa bo moglo že opazovati samo še na naši južni strani (Južna Afrika itd.). Dne 31. majnika t. l. bo že oddaljen od zemlje kakih 9 milijonov milj. Nakar se bo njegova oddaljenost od zemlje hitro večala, dokler popolnoma ne izgine očem in daljnogledom. Čez 75 let pa obišče zopet nas v svoji navadni krasoti, in tedaj ga bo opazoval nov — rod.

Ivan T.

+ Izredna seja občinskega sveta bo v sredo, dne 23. marca 1910 ob še-

lih popoldne v mestni dvorani. Dnevni red: Namaniila predsedstva. Direktorija mestnega vodovoda poročili: 1. o dopisu mesta, magistrata glede oddaje del novega parnega kotla in strojev za povečanje vodovodne sajmalnice v Klečah; 2. o dopisu mestnega magistrata glede oddaje del za napravo nove železne strehe nad povečano vodovodno sajmalnico v Klečah. Personalnega in pravnega odseka poročilo o dopisu županovem glede sprememb občinskega in občinskega volilnega reda, sprejetih po delnem zboru kranjskem v letošnjem zasedanju.

+ Klerikalci in slovenske vseučilišče. Slovanski parlamentarni krogi so bili očitno indignirani, da so slovenski klerikalci pri vseučiliški razpravi poslali v boj — poslanca Gostinčarja. Vsakdo je čutil, da je to izraz bagateliziranja slovenskega vseučiliškega postulata, vsakdo je videl v tem dejstvu dokaz, da slovenskim klerikalcem sploh nič ni na pridobitvi slovenske visoke šole in da so se borbe za to prevažno zahtevo udeležili le formalno, samo navidezno. »Slovenec« je edini list, ki ima nasprotno mnenje. Z njemu lastno iskrenostjo in resnicoljubnostjo dokazuje slovenski javnosti, da je bil Gostinčar najprimernejši govornik, kar jih je mogla izbrati klerikalna stranka pri vseučiliški debati, češ, Gostinčar nima samo vseh potrebnih zmožnosti, da more uspešno zastopati največje slovensko kulturno zahtevo, nego je poklican v to posebno radi tega, da vidiš odločilni krogi, da tudi slovenski delavci in kmetovalci želita ustanovitve slovenske visoke šole. Proti takemu argumentiranju seveda ni ugovora. Zleteti pa je, da ostane »Slovenec« dosleden načelnemu stališču, katero je sedaj zavzel. Najbolj poklican izražati želje in zahteve slovenskih delavcev in kmetovalcev je torej Gostinčar — dosledno temu torej v prihodnje dr. Krek in dr. Šusteršič ne bodeta smela več tako siliti v osredje kakor Gostinčar. Klerikalna stranka zastopa vendar delavce in kmete in v njih imenu je najbolj poklican in najbolj sposoben govoriti Gostinčar. Če je bil zmožen in sposoben govoriti o najvažnejšem in najtežavnejšem slovenskem postulat, zakaj ga dr. Krek in dr. Šusteršič drugače ne pu- stita naprej, nego ga vedno potiskata v ozadje. Ta nasilnost in krivico napram najbolj poklicanemu in najzmožnejšemu zastopniku delavcev in kmetovalcev se bo morala nehati. — Za ljudi, ki znajo »Slovenca« modrovanja kritično preceniti, je pa pisarjenje »Sovenca« dokaz, da so najnevarnejši nasprotniki slovenske visoke šole ravno klerikalci, ker ti delajo zavratno zoper slovensko vseučilišče in skušajo naš narodni postulat kompromitirati.

— »Matiče Slovenske« občni zbor bo danes zvečer ob 8. uri v veliki dvorani »Metnega doma«. Po zboru bo prijateljski sestanek v hotelu »Štrkelje«.

— Slovensko deželno gledališče. Iz pisarne: Jutri, v torek zvečer se poje drugič za par-abonente Leharjeva opereta »Piskroveček«, s katero predstavo se opereta za tekočo sezono poslavlja. V tej opereti, ki združuje veselo dunajsko in sentimentalno slovansko godbo z vseskoz zabavnim dejanjem, poslednjič nastopi naša velepriljubljena, pridna in simpatična subreta gđ. Hadrholčeva, priljubljeni tenorist g. Illičič ter gg. Bohuslav, Povhe in gđ. Thalerjeva. Občinstvo, ki je še vse dosedanje operetne predstave posetilo v častnem številu, naj bi ne zamudilo tudi te poslovitvene predstave in izkazalo s polnoštevilnim posetom svoje simpatije in priznanje poslavljajočemu se operetnemu osobju. — V ponedeljek, dne 28. t. m. se vršita dve predstavi in sicer v korist našemu marljivemu dramskemu osobju ter se uprizarj ponovno kot noviteta izvirna Sket-Spicerjeva zgodovinska narodna igra iz življenja koroških Slovencev »Miklova Zala«, zvečer pa »Martin Krpan«.

— Slovensko gledališče. V soboto in nedeljo smo videli na našem odru dve manjši opereti — ali kako bi jim pravzaprav rekli, saj opereti v današnjem pomenu besede to nista — Offenbachovi. Dve čedni stvarci s prikupljivo godbo, ki je pa danes seveda že precej obdelana. Nič ne zahteva od poslušalca, kakor da se malo pozabava ob njenih zvokih. Predstavi sta bili pa za nas zanimivi seveda predvsem zato, ker smo imeli priliko seznaniti se v glavnih ženskih vlogah z novimi glasovi lepih kvalltet in prijetnega zvoka: gostovale so gđ. Hrastova, gđ. Tavčarjeva in gđ. Zupančeva. Gospodične Hrastove odlične pevke vrline smo že ocenili pri njenem prvem nastopu »Dolarski princezi«; danes nam skoro ne preostaja drugega, kot da ono pohvano oceno ponovimo in še podčrtamo. Glas gospodične Hrastove je prikupljiv, mehak in gibčen v vsaki legi, in posebno višine zmaga s

primanja vredno lahkoto. Gospodični se pozna temeljita šola in lepa marljivost. Tudi njen nastop na odru je že zelo siguran. Podala nam je v obeh vlogah dve mišni postavi, ki smo jih prav radi kvitirili z nepriljudno pohvalo. Gospodična Tavčarjeva je v obeh vlogah pokazala lepo izkolan, simpatičen in močan glas, ki posebno v višinah zveni prav lepo. Njen nastop je bil tako siguran, kakor bi se bila že delj časa gibala na odru. Gospodična Zupančičeva nam je ugajala s svojim polnim glasom, ki je posebno v srednji legi prav imponujoč in močan. Dasiravno je bila nekoliko indisponirana, vendar je svojo vlogo izpeljala tako, da njene indispozicije kar skoro opazili nismo. Gospodičnam so bili v priznanje izročeni lepi šopki; zaslužile so jih v polni meri. Moški vlogi sta bili v priznane dobrih rokah gospoda Illičiča in Bohuslava, ki sta jih rešila — kakor po navadi — v splošno zadovoljnost. Obema umetnikoma sta bila izročena v priznanje laborova venca. Orkester je pod Talichovo taktirko svojo nalogo rešil prav povoljno. Overture k Offenbachovemu »Orfeju« med premorom je podal z vervo in temperamentom. — Nedeljska predstava se je vršila v korist kapelniku Talichu. Zaslužil jo je. Talich je povzdignil »Slovensko Filharmonijo« do prav visoke stopnje glasbene popolnosti. Njegovi lanskí popularni koncerti ostanajo pač vsem obiskovalcem v nepozabnem spominu. S takimi koncerti, kakor jih je uprizarjal Talich in s takim orkestrom, kakor ga je on dirigiral, bi mogli nastopiti povsod. In potem njegovi komorni koncerti... Le škoda, da je večkrat srečaval prav čudovito neumevanje svojih visokoumetniških tendenc. — Letos je razširil svoje delovanje tudi na gledališče in je dirigiral opereto. Njegova krivda seveda ni, da je bil naš letošnji operetni repertoar tako — recimo — čuden, zasluga njegova pa je, da je vsaj iz tega, kar je bilo, napravil kolikor je pač mogel. S svojim »Trubadurjem«, ki ga je dirigiral, pa je pokazal, da zna dirigirati tudi opero, in ne samo dirigirati, temveč dirigirati z zanosom. — Za umetniške užitke bomo Talichu vedno hvaležni in ga bomo obdržali v najboljšem spominu. — Obe predstavi sta bili skoro razprodani.

— Miklovo Zaloc, narodnozgodovinsko igro v 4 dejanjih in 4 slikah po enaki povesti dr. Sketa, spisal Spicar, bodo igrali v tukajšnjem gledališču na velikonočni ponedeljek popoldne. To predstavo baje nameravajo posetiti tudi Korošci.

— Gledališče pred sodiščem. V petek popoldne se je nadaljevala obravnava o tožbi ge. Borštnikove proti gledališkemu ravnatelju g. Franu Govekarju. Tožničin zastopnik se je začel umikati. Pri prvi obravnavi je trdil, da »Dramatično društvo« sploh ne obstoji, pri petkovi obravnavi pa je že priznal, da društvo pač obstoji, toda nima pravnega zastopstva. To njegovo trditev je izpodbil kot priča zaslišani podpolkovnik v p. g. Josip Milavec, ki je izjavil, da je redno izvoljeni podpredsednik in zastopnik »Dramatičnega društva« od onega časa, ko je umrl društveni predsednik dr. Karel Bleiweis vitez Trsteniški. — Sodnik prečita vlogi deželne ga odbora in mestnega magistrata, iz katerih jasno sledi, da postavno odloča in ukrepa v vseh stvareh »Dramatično društvo«. — Nato se pod prisego zasliši celo vrst prič. To pričevanje je nudilo natlačeno zbranim občinstvu dokaz zabave in mu dalo vpogled v zakulisno življenje in v igralski milje. Socialni ugled igralskega osobja je seveda s tem silno pridobil! Izpovedbe vseh prič so več ali manj soglasne v tem, da je ga. Borštnikova vračala vloge, da ni redno dohajala k skušnjam in da je bila tudi nekoliko prepirljiva. Sicer je pa nekaj čisto navadnega, da igralsko osobje vrača vloge, da ne prihaja redno s skušnjam in da se med seboj prepira. G. Danilo je celo izjavil, da si niti ne more misliti dobrega gledališča brez prepirajočih se igralcev. Nekateri priče so tudi potrdile, da se je šla ga. Borštnikova prepirat z ravnateljem v njegovo pisarno. — Obravnava se je morala zonet preložiti, ker izvedenec gosp. Richter ni utegnil oddati svojega mnenja.

— Proces Borštnikova - Govekar. Obravnava se bo nadaljevala jutri ob 10. popoldne.

— Pozor! Vse pospeševalce družbe sv. Cirila in Metoda prosimo ponovno in nujno, naj svojih pokroviteljnih, prispevkov za obrambni sklad, podružničnih članarin in zbirk iz nabiralnikov ne pošiljajo potom časopisov, marveč naravnost vodstvu naše družbe. Za vse te dodatke se vodijo tu posamezne posebne knjige. Darov, izkazanih po listih, ne moremo nasledovati, pa če bi jih tudi imeli v evidenci, pridemo s računi navakriš, ker bi se abeo-

lutno ne ujemale pavšalno izkazane zbirke po listih, na drugi strani pa obrambni sklad, nabiralniki itd. — Prosimo!

— »Cirilmetodarija«. Kot odgovor na »Slovenčev« nesramni napad na našo miljenko Ciril - Metodovo družbo in s tem napadom v zvezi stoječim polmilijonskim darilom blagopokojnega Karla Kotnika, so nabrali »Cirilmetodariji« ob godovanju gosp. Jožefa Seidla v Spodnji Šiški 64 K. Nabiranje se je nadaljevalo popoldne v narodni gostilni Moharjevi, kjer sta se poleg g. Seidla še dva Jožka nahajala, in nabralo zopet 50 K. — Skupni znesek 114 K. je prevzel blagajnik vesoljnega »Zaplotništva«, katero omizje ima dosedaj največ pokroviteljnin naše prepotrebne šolske družbe. Sklenilo se je obenem predlagati, da se izvoli na letošnji petindvajsetletnici družbe sv. Cirila in Metoda Terseglav častnim članom in ga naprosi, da vsaj vsak mesec spiše tako vrtoglavarjo, kakor jo je dne 7. februarja 1910 obelodanil »Slovenec«. — »Le tako naprej Trdoglav - Vrtoglav, — Pa bo za našo dčno družbo prav.«

— Gospod Josip Seidl, trgovec v Spodnji Šiški je o priliki godovanja v družbi s svojo gospo soprogom in dvema prijateljema daroval 54 K, kateri znesek se je sledeče razdelil: 20 K za družbo sv. Cirila in Metoda, 20 K za zgradbo »Sokolskega doma« v Šiški, 14 K za »Domovino«. — Živel gospod Seidl in njegova družba in dal Bog, da bi se našlo še mnogo prijateljskih krogov, ki bi se ob enakih prilikah spominjali naših prepotrebnih društev!

— Napredno politično in izobraževalno društvo za kolizejski okraj je imelo preteklo soboto dobro obiskan občni zbor. Predsednik Bajželj se v svojem pozdravnem govoru spominja umrlega člana Lotriča ter v sled preselitve odstopivših članov omenja društveno čitalnico, ki se za nedoločen čas opusti; zahvaljuje se raznim društvenim dobrotnikom, zlasti deželnemu poslancu g. Ivanu Knezu za denarno podporo in za knjige. Končno še omenja uspehe, ki jih je društvo doseglo za kolizejski okraj. — Tajnik Begel je podal kratko poročilo, iz katerega je razvidno, da ima društvo 85 članov. Odbor je odklonil sprejem nekaterih nedoletnikov in nekaterih gospodov, ki bi bili radi pristopili k društvu, pa niso hoteli povedati, kakega političnega mišljenja so. — Blagajnik g. Petrič je poročal, da je imelo društvo 1199 K 23 v dohodkih in 787 K 72 v izdatkih. Celo društveno premoženje znaša 411 K 51 v gotovini in v inventarju 121 K 30 v. — Nato so bili izvoljeni za predsednika: dr. Fran Novak; za podpredsednika: Iv. Bajželj; za tajnika: Jos. Obličnik; za blagajnika: Dragotin Puc; za namestnika: Rudolf Petrič in Matej Držaj; za pregledovalca računov: Rud. Juvan in Leop. Begel ml.; za namestnika: Žitko Toman. — Na predlog Juvana in Drčarja si nabavi društvo kupone po 10 v. Svota, ki se bo na ta način nabrala, bo tvorila narodni sklad. Ako bi se tudi pri drugih društvih uvedlo kaj podobnega, bi bilo to velikega pomena za narodno napredno stranko. Daljši razgovor se vname radi zidanja delavskih hiš. G. Juvan utemeljuje potrebo takih hiš ne samo z gospodarskega, marveč tudi z narodnega stališča. Kranjska hranilnica ima več delavskih hiš, pa kaj vidimo? Kdor pride v hiše Kranjske hranilnice, se polagoma poučskutari. Ljudje, ki so bili še nedavno dobri narodnjaki, so danes nemškutarji. Nujno potrebno je, da se dobi protitež proti pomečevalnemu sistemu Kranjske hranilnice. Zato pa delavske hiše v kolizejski okraj! Čuje se tudi, da nameravata šulferajn in kranjska šparkasa zidati v kolizejskem okraju nemško šolo! Nemški volk vedno bolj kaže svoje zobe tudi v slovenski Ljubljani. (Saj jih lahko, ker ga klerikalci »futraro!« Op. poroč.) Da se prepreči načrt šulferajna in kranjske šparkase, bi bilo nujno potrebno, da se tudi ljudska šola zida v kolizejskem okraju. — Slednjič predlagal je g. Barle, da ukrene odbor vse potrebno, da se tlakuje cesta od državnega kolodvora do Marije Terezije ceste, kajti ta cesta je res taka, da ljudje mnogokrat komaj gazijo po blatu. Predsednik Bajželj zatrjuje, da je odbor v smislu izraženih želj deloval že v preteklem letu in da bo v tem smislu deloval tudi v bodoče.

— Politično in prosvetno društvo za Krakovo in Trnovo je imelo včeraj svoj redni občni zbor v gostilni pri Steinerju na Opekarški cesti. Otvoril ga je predsednik gosp. A. Sič, ki je pozdravil navzoče in izvajal nato, da je društvo v preteklem letu prav marljivo vršilo svoje naloge. Člani so se zavedali svojih političnih dolžnosti. Zaupanje v društvo je raslo in številni članov se je potrojilo. Knjižnica je v lepem stanju, število knjig se je pomnožilo in

Žlani so se knjižnice prav pridno posluževali. Vršila so se štiri predavanja, ki so bila prav dobro obiskana. Do lanskega leta Krakovo in Trnovo nista imela nobenega zastopnika v občinskem svetu. Zasluga društva je, da zdaj ti dve predmetji zastopa gospod občinski svetnik M. Röthl, ki se prav živo vedno zavzema za okraj. Na strani pa ima vedno tudi gospoda župana Hribarja in gospoda podžupana dr. Tavčarja; vsem gre prav iskrena zahvala za naklonjenost. Marsikaj se je v Krakovem in Trnovem zadnje čase izboljšalo: ceste, razsvetljava itd. Slednjič izreka predsednik zahvalo darovalcem knjig in denarnih prispevkov, posebno gosp. Steinerju, ki je društvu povrnil vso stanarino za knjižnični lokal ter »Slovenskemu Narodu« za objavljane društvenih poročil. — Predsednik omenja, da sta preteklo leto umrla dva člana gg. Fr. Jakopič in J. Kocjan. Zborovalci so se v znak sožalja dvignili s sedežev. — Iz tajniškega poročila posnamemo, da je društvo poslalo na magistrat več peticij, ki so vse imele uspeh, in sicer glede cest, razsvetljave, regulacij itd. Članov je bilo 98. Dohodkov je društvo imelo 1240 K, preostanka je v blagajnici 51 K, premoženje pa znaša 1295 K, med tem 435 K v gotovini. — Knjižnica šteje nad 400 knjig; izposodilo se je 1789 knjig, izdalo 44 izkaznice. Dohodki knjižnice so znašali 40 K, stroški pa 141 K. Knjižnica ima ceno 500 K. — Po odborovih poročilih se izreče odboru in posebej se blagajniku absolutorij. — Nato poroča obč. svet. Röthl o svojem delovanju v ljubljanskem občinskem svetu. Pravi, da ima za beležiti samo uspehe. Omenja, da se je v nadomestilo za svet, kjer stoji obrtna šola, priredil nek mestni travnik za obdelovanje. V mestnem logu se je nastavil čuvaj. Z obrtno šolo bo kraj zelo mnogo pridobil. Izreka zahvalo gosp. županu, podžupanu in celemu občinskemu svetu za naklonjenost okraju. — Nato so sledile volitve; izvoljeni so bili sledeči gg.: Sič (predsednik), Repič (I. podpredsednik), Röthl (II. podpredsednik), Smole (tajnik), Acetto (blagajnik), Breznik (knjižničar), Benkovič, Bučar, Urbančič in Verbič (odborniki); namestniki: Sattler, Stražisar, Trtnik, Verčič in Wisiak; pregledniki: Gril, Steiner in Weiss; pregl. namestnikom pa Pogačnik. — Slednjič sklene občni zbor, poslati g. županu pismo zahvalo za naklonjenost, z željo, da bi prav kmalu popolnoma ozdravel.

— **Telovadno društvo »Sokol II.«** priredi v nedeljo, dne 3. aprila 1910 v veliki dvorani »Mestnega doma« velik zabavni večer. Ker je čisti dobiček te prireditve namenjen za fond, iz katerega se naj pokrijejo stroški za vselovenski sokolski zlet v Celju, zato apeliramo že danes na brate Sokole ter prijatelje sokolske ideje, kakor tudi na vse drugo napredno in narodno čuteče občinstvo ljubljansko, da prihihi ta dan v čim mnogobrojnejšem številu v »Mestni dom« ter s tem izkaže svojo naklonjenost temu miademu društvu, ki ima težavno in vzvišeno nalogo, širiti sokolsko misel po trnovsko-krakovskem in šentjakobskem okraju. — Narodna društva prosimo, da blagovolijo pri določanju svojih priredb vpoštevati prireditve »Sokola II.« — Na zabavnem večeru »Sokola II.« sodeluje tudi orkester slavne »Slov. Filharmonije«. — Natančni pored tega zabavnega večera priobčimo v kratkem.

— **Sokolski dom »Sokola II.«** Včeraj se je vršil v gostilni g. Kavčiča na Privozu ustanovni občni zbor društva za zgradbo in vzdrževanje Sokolskega doma »Sokola II.« v Ljubljani. — Predsednik pripravljalega odbora g. Val. Kopitar odpravi zborovanje ter v živih besedah slika potrebo lastnega društvenega doma. Dokler bo »Sokol« odvisen od nemilosti svojih nasprotnikov, toliko časa je vsak napredek nemogoč. — G. Josenko se prečita po deželni vladi odobrena pravila. Poziva k vztrajnemu, složnemu delu; vsi osebni ozirom naj izignjejo. Naj sledi »Sokol II.« zgledu »Sokola I.« Iz poročila blagajnika gosp. Vovka je posneti, da je imel pripravljani odbor 91 K 69 v dohodkov in 34 K 40 v izdatkov, torej prebitka 57 K 29 v. — Nato se vrše volitve. Ker g. Šterk odločno odkloni predsedniško mesto, so bili soglasno izvoljeni sledeči gospodje: za predsednika: Val. Kopitar; za podpredsednika: Jakob Smole; za odbornike: Fr. Bergant, Stan. Jesenko, J. Vovk, Jos. Puh, P. Šterk, Jos. Jebač, Jos. Bolte, Vinko Zorčič, Julij Dev in dr. Fetič - Frankheim; za namestnika: Fr. Breskvar in Ljud. Černe. — Članarina se določi na 1 v na dan. — Na predlog g. Jesenkota se naroči odboru, da stori potrebne korake v svrhu zagotovitve primerne stavbišča. — G. Marn želi v imenu »Sokolske župe Ljubljana I.«, da bi si »Sokol II.« čim prej posta-

vil svojo lastni dom, v katerega ne bo mogel stegovati svojih dolgih in umazanih pretov Anton Bonaventura, kakor se to dogaja zdaj, ko »Sokol« nima svoje telovadnice. — V navduševalnem govoru zaključí nato predsednik Kopitar ustanovni občni zbor.

— **Pomladanska razstava v Jakopičevem paviljonu.** Zopet so se odprla vrata Jakopičevega paviljona v Lattermannovem drevoredu. To pot imamo skoro same domače umetnike: Jakopiča, Jamo, Groharja in Sternena, dalje Žmitka, Klemenčiča, Santla, Zajca i. dr. ter le enega gosta: Petrovičev iz Beograda. To je res pomladanska razstava v pravem pomenu besede: povsod sama pomlad, samo življenje. — Razstava se je otvorila v soboto popoldne v navzočnosti številnega občinstva, med tem prav mnogo umetnikov, zastopnikov slovenskih časopisov itd.: tudi deželni predsednik bar. Schwarz je prišel. Zaman smo pa iskali zastopnikov kranjskega deželnega »umetniškega odbora«. Razstava je tako lepa, kakor menda še ni bila v Ljubljani nobena, in zato naj bi bil tudi obisk bolj povoljen kakor je bil pri dosedanjih dveh. Razstava je odprta vsak dan od 9. do 4.; vstopnina 1 K; ob nedeljah in praznikih 60 v; dijak in člani delavskih organizacij 40 v.

— **Koncert Stano.** Danes je pri nas nekako že v modi govoriti in govoriti o jugoslovanski vzajemnosti. Pa so po večini same prazne besede in le besede. Koncert slovitega hrvaškega virtuozna na čelo Josipa Stana je temu le prežalostna in presramotna ilustracija, namreč kar se tiče zanimanja in udeležbe našega za jugoslovansko idejo sicer zelo navdušenega občinstva. Ljubljana bo menda nazadnje res prišla na tako imeniten glas, da se je bodo virtuoz in umetnik ogibali na celih petsto kilometrov. Zato bodo seveda tem večje priznanje in zanimanje žele razne ciganske muzike v Unionski kleti. — Stano je res velik umetnik. Že krasno sestavljeni program ga kot takega razodeva. Zastopani so bili: Saint-Saens s koncertom v a-molu, Maks Bruh, S. Bach in David Popper z nokturmo in — tarantelo ter Anton Oršič s tremi lepimi rokopišnimi novostmi. V vseh teh točkah je pokazal Stano — poleg dovršene tehnike seveda — fino čustveno prednahanje. Bila je res prava naslaja poslušati te zaokrožene tone njegovega instrumenta, ki je zdaj veselo in razposajeno vriskal, zdaj zopet pel otožno in melanholično. Umetnik po božji volji. — Le škoda, da mi nismo mogli ob koncu vzklikniti na skorajšnje svidenje v Ljubljani; k nam ga menda ne bo več.

— **Kako klerikalec sleparijo javnost.** »Slovenec« je koncem lanskega leta javil, da prično klerikalec z novim letom izdajati satiričen list »Tresko« ter pozival občinstvo, naj se v čim največjem številu naroči na ta list. Nekateri so šli na ta lim. Prišlo je novo leto, a o »Treski« še ni bilo ne duha ne sluha. Oglasil se je zopet »Slovenec«, ki je one, ki so naročnino že poslali, potolažil, da izide list o Treh kraljih. Toda minil je tudi ta praznik, ne da bi »Treska« zagledala luč sveta. In sedaj imamo že Veliko noč, a »Tresko« še vedno suše v »Katoliški tiskarni«. Ljudje, ki imajo vpogled v stvar, pravijo, da je treska zgorela, še preden so jo mogli vreči kot bakljo v javnost, ker ni imela niti sotrudnikov niti naročnikov. Naročnikov se je baje prijavilo samo petorica, desetorica, a to je hrana, ki ne zadostuje niti za — tresko!

— **Društvo slovenskih trgovskih sotrudnikov za Kranjsko** je imelo v nedeljo v hotelu »Ilirija« svoj 3. redni občni zbor. Po pozdravnem govoru podpredsednika gosp. Oblaka poroča tajnik gosp. Seljak. Med drugim je omeniti, da daje društvo svojim članom pouk v laščini in v plesu. Društvo podpira svoje člane, kadar so v potrebi, le žal, da se oglašajo za podporo tudi ljudje, ki je mnogokrat niso potrebni. Iz poročila blagajnika gosp. Sutarja je posneti, da je imelo društvo v minulem letu 1913 K denarnega prometa. Izdatkov je bilo 902 K 26 vin.; čisto premoženje znaša 820 K 14 vin. Med dohodki je omeniti plesnega venčka, ki je vrgel čistih 120 kron. — V novi odbor so bili izvoljeni: za predsednika: Jak. Oblak; za odbornike: Jos. Zima, Sl. Černetič, Št. Rapuž, Janko Kerne, Janko Baloh, Ivan Podlesnikar, Vojteh Suar, Martin Gornik, Josip Škerl in Hinko Seljak; za pregledovalce računov: Ivan Kos, Luka Menard in Fr. Zelenik. — Slednjič se sklene pozvati gremij trgovcev, da sprejme med člane tudi one mlajše trgovce, ki doslej še niso člani trgovskega gremija; to pa zato, da se more uvesti enotno zapiranje trgovin. — G. Seljak se pritožuje, da se paue nekateri nastavljenec s psyko »Luders,

drugo zopet v sluhaju razpore omenja, se hlapce zato, da jih ni treba plačati kot trgovske nastavljenec. Nato zaključí predsednik Oblak občni zbor s pozivom, naj bi vsi člani delovali v prospeh društva.

— **Znanstvena revija »Razvoj«.** Narodno - radikalni starešine osnujejo literarno podjetje »Razvoj«, ki bo izdajalo znanstveno revijo »Razvoj«, znanstveno knjižnico in druge znanstvene publikacije. Prva številka revije »Razvoj« izide v Ljubljani dne 1. julija t. l. Izhajala bo vsaka dva meseca v leksikalni obliki na treh polah.

— **Slike Primoža Trubarja** v barvni avtotypiji se dobivajo pri »Društvu slovenskih časnikarjev« v Ljubljani. Izvod stane 3 K, po pošti 3 K 20 v. Zeleti bi bilo, da si sliko nabavi vsak slovenski rodoljub, zlasti ker je slika v okras vsakemu salonu. Na razna vprašanja, ako imamo tudi enake slike Prešernove, odgovarjamo, da jih žal nimamo.

— **Bojniško podporno društvo državnih oficijantov in zasebnih uradnikov v Ljubljani** sklicuje svoj redni občni zbor na dan 2. aprila t. l. ob 8. zvečer pri »Novem svetu« v Prešernovi sobi. Društveni člani se vabijo k polnoštevilni udeležbi.

— **Črtico o pokojnem Hubmayerju**, ki je izšla v »Slovenskem Narodu«, priobčuje v prevodu »Vorwärts«, glasilo tiskarjev. Črtico je prevedel K. Zórer.

— **O Halleyjevem kometu** predava jutri, v torek 22. t. m. ob 8. uri zvečer v »Mestnem domu« g. dr. Oton Kučera, vseučiliški profesor iz Zagreba. Na to predavanje, ki je bodo spremljale zanimive in lepe skioptične slike, ponovno opozarjamo slavno občinstvo.

— **Obravnava o ničnostni pritožbi** radi septembrskih demonstracij obsojenih, bo v petek, dne 8. aprila pri najvišjem kot kasacijskem sodišču. Državni pravdnik se je pritožbi zaradi — preniško odmerjenih kazni.

— **Javna zahvala.** Pesnik gosp. Anton Askerc in magistratni tajnik g. Janko Bleiweis sta darovala večje število zelo lepih knjig za ljudske knjižnice, za kar se jima »Zveza slov. izobraževalnih društev« v Ljubljani prav iskreno zahvaljuje.

— **Umrli** je po kratki bolezniznani stavbenik vodovodov g. Konrad Lachniz, star 51 let.

— **Umrli** je 19. t. m. v Ljubljani trgovec Karel Recknagel. P. v m.

— **Umrli** je včeraj v Ljubljani g. kr. okr. sodnik v p. g. Franc Verbič. N. v m. p.

— **Postojanka za postojanko** pada oholetu Germanu v žrelo, mi pa naj bi gledali in pustili našo zemljo, našo dečo nenasitnemu molohu?! Bratje, ne! Se je čas! Zdravimo se kot trden, jeklen obroč okoli naše miljenke Ciril - Metodove družbe in podpirajmo jo kjerkoli in kakorkoli! Tudi v Grosupljem priredi podružnica C. M. D. pri g. Koprivec veliki ponedeljek veliko veselico, koje čisti dobiček je namenjen obrambnemu skladu C. M. družbe. Vrle Slovenke in Slovenci! Krasen izlet v zeleno Dolenjsko, v toplem pomladanski dan in zraven še izpolnite svojo narodno dolžnost, če prihitite v obilnem številu veliki ponedeljek v Grosuplje. Nikdo naj ne manjka!

— **Pogreša** se od 12. t. m. slaboumni 30letni Andrej Čemažar iz Tomačevega. Čemažar je slabo oblečen, ima rjavo zimsko suknjo, hlače črne križaste, govori slabo, ter naglašava v besedah vedno »l in se«, postave je srednje, lase ima temno kostanjaste. Kdor bi kaj vedel o njem, ali ga je videl, naj to naznani vlagalki pri D. Hribarju.

— **Tudi eden izmed tistih.** Iz Novega mesta. Lepi nauk: »Ne brani se, ampak napadati!« je našel med zaslepljenim Izraelom ugoden odmev. In ravno dejstvo, da se ta nauk oprijemlje ljudi, oziroma ljudje njega, je dokaz, da je vsebina vzeta iz nauka: »Ljubi svojega bližnjega, kakor samega sebe!« Obseden od tega nauka je prišel v četrtek zvečer v znano gostilno »Na Vrtih« znani prištaš »Slovenske ljudske stranke«, Matko Malovič. Po svoji stari navadi in poln navdušenja klerikalnih naukov je začel vpiti, razbijati in razgrajati in kakor ima v sebi petelinovo kri, se je zakadil v dve osebi in veste, da ne iz človekoljubnih namenov: spričo tega je bil službujoči stražnik prisiljen ga aretirati. S takim ravnanjem mora klerikalizem priti do zmage. Le tako naprej. Ugodnejše polje za pretepe pa bi bila Kandija, kjer ni toliko policajev, kjer se lahko rujeje in sujeje na kredit »Slovenske ljudske stranke« in v korist »Obmojnim Slovincem!« Saj bi bilo menda res dobro in koristno, ako bi se po navetu »Slovenca« konfisciralo premoženje »Cirilmetodarijev«, da bi prevzvišeni v Ljubljani dobil še 1 milijon kron proti 1% obrestim, da bi tako kmalu našli dru-

ga brošura: »Hoja za Kristom« ali »Ne brani se, ampak napadati!«

— **Sirarstvo.** Na vzorni sirarni v Stari Fužini v Bohinju je ustanovil deželni odbor tri mesta za praktikante z mesečno podporo po 30 K. Prosilci morajo imeti v sirarstvu že nekaj prakse. Prednost imajo oni, ki so dovršili mlekarški tečaj na Vrhnikih. Praktikantje morajo opravljati vsa dela v sirarni v Fužinah in na planinskih sirarnicah. Vežbanje traja osem mesecev, in sicer od 15. aprila do 15. decembra t. l. Vsak praktikant se mora zavezati da ostane vseh osem mesecev nepretrgano v pouku na Fužinah. Mesečno podporo bodo praktikantje prejemali v mesečnih obrokih potom »Mlekarške zveze« v Ljubljani. Prošnje je vlagati do 1. aprila t. l. pri »Mlekarški zvezi« v Ljubljani.

— **Na vzorni sirarni v Starih Fužinah** v Bohinju priredi deželni odbor za one sirarje, ki bodo sirarili: letos po bohinskih planinskih sirarnicah, tridnevni poučni tečaj in sicer 29., 30. in 31. marca t. l., katerega bo vodil deželni mlekarški nadzornik J. Legvart. V tečaj se sprejme največ 12 udeležencev, od katerih dobi vsak od deželnega odbora potom »Mlekarške zveze« dnevno odškodnino 2 K. Oglasila sprejema vodstvo sirarne v Starih Fužinah.

— **Nemški obrekovalci.** Vsenemška »Deutsche Wacht« v Celju je dne 9. t. m. priobčila senzacionalno vest, da se je pravkar izkazalo, da so celjski Slovenci sami naročili slikarskemu pomočniku Ivanu Jovanu, da je dne 20. septembra 1908 pobil šipe na slovenskih hišah v Celju. Zadržna številka omenjenega ultranemškega lista pa prinaša popravek državnega pravdnistva v Celju, v katerem se zatrjuje, da se je omenjeni Jovan samo zato zgasil pri sodišču, ter zatrjeval, da je pobijal šipe, da bi prišel v zapor, da bi bil tako za nekaj časa preskrbljen. Da Jovan ni pobijal 20. septembra šip, sledi iz tega, da je tisti dan ležal v celjski bolnišnici. — Ta popravek je krepka klofuta za glasilo spodnještajerskih renegatov.

— **»Poskušeni samomor«.** Piše se nam: Z ozirom na dopis vašega cenjenega lista od dne 17. t. m. pod zglavjem »Poskušeni samomor« vas prosimo zabeležiti, da g. župnik Jožef Černo ni načelnik »Posojilnice v Vuhredu«, ampak načelnik »Posojilnice v Marnbergu«, katera je članica klerikalne zadruške zveze v Ljubljani. Omenjeno bodi, da je »Hranilnica in posojilnica« v Vuhredu ob Dravi članica »Zadruške Zveze« v Celju, ter posluje že četrto leto.

— **Na celovski gimnaziji** je razpisano za šolsko leto 1910/11. definitivno mesto za klasično filologijo. Prednost imajo prosilci, ki so izpršani iz slovenščine. Prošnje je vložiti do 8. aprila pri koroškem deželtnem šolskem svetu.

— **Kotnikov večer v Gorici.** V petek zvečer je bil v hotelu »pri jelenku« v Gorici Kotnikov večer. Na soredni je bil nagovor. Govoril je dr. Derjani, ki je izrekel nekaj časa in razmeram primernih besed, v proslavo dobrotnika K. Kotnika je deklamiral lepo pesem mladi Ivo Medvedovi. Sledilo je več lepih pevskih točk: samospev, dvospev, trospev, četverspevi. Pevec in pevke so želi obilo za slušne pohvale. Nabralo se je za en kamen za družbo sv. Cirila in Metoda.

— **V Gorici so aretirali** nekega Laha iz kraljeva po imenu Giovanni Sterni. Brez dela je hodil po Gorici okoli, tamkajšnja »Beneficenza italiana« ga je podpirala ali policija ga je prijala, ker je laški mož sleparil ljudi. Policija na Primorskem ima dan na dan opravila s sumljivimi individui iz Italije. Pa se tudi nič resnega ne stori, da bi se zabranil prihod v Primorje raznim malopridnazem iz Italije.

— **Na Ponikvah** na Tolminkem so se vršile občinske volitve. V občinski odbor je izvoljenih 8 naprednjakov in 4 klerikalci, pa bolj zmerni. Hoteli pa so priti v občinski odbor klerikalni zagrizenci, pa se jim ni posrečilo.

— **Pošar.** V Červinjanu ob laški meji je pogorel mlin, last Ivana Ušaje iz Gorice. Škode je okoli 50.000 K.

— **Razgrajšč in redar.** V Trstu je v soboto ponoči 31letni delavec Fr. Buttazoni stanujoč v ulici Molin a vento št. 35. tako razgrajal po ulici, da ga je hotel redar Stoka aretirati. Buttazoni pa je redarja napadel, na kar ga je redar dvakrat udaril s sabljo po glavi in ga težko ranil.

— **Otrok v smetišču.** Blizu ladjedelnice Sv. Marka v Trstu so v nekem smetišču našli v ounj zavito trupelce novorojenčka. Policija poizveduje po brezvestni materi.

— **Samomor.** 51letni Florindo Begano, lastnik gostilne »Al Coreo« v Trstu, se je ustrelil s revolverjem v senco in obledel takoj mrtov. — Samomorilec je trpel že dalj časa na

arčni hibi, kar ga je tudi gnalo v ta obupen korak.

— **Mestna policija** je čez te praznike aretovala 12 oseb, in sicer eno zaradi hudodelstva tatvine, eno zaradi prepovedanega povratka v mesto, eno zaradi pijanosti in ležanja na ulici, 5 jih je bilo brez dela in jela, 3 ponočnjake, enega pa zaradi sumljivega imetja tujega blaga. — Pepčki so bili sicer marsikje veseli, so se nekoliko tudi pokregali, toda priznati se mora, da je oba dni vladal razen navadnih ponočnjakov, pe mestu mir.

— **Za god.** Čevlarski pomočnik Jožef Cizelj rodom iz Sromelj pri Brezicah je stanoval pri branjevki Ivani Brecljnikovi. Predvčerajšnjim, na svojega godu dan, bi se bil rad dobro imel, a je bilo v žepu premalo evenka. Zato se je pa hotel že v petek preskrbeti, in ko je zjutraj gospodinja odšla na trg, ji je Cizelj izpeljal 80 K ter odšel potem na delo, v nadi, da bode sv. Jožefa dan prav dobro obhajal. Brecljnikova je tatvino takoj po opazbi ovadila policiji, ki je dognala, da je pravi tat Cizelj. Mesto v Šiško, je moral v zapor.

— **Napadli so** v soboto v Hradeckega vasi dinarji pri poglavljenju Gruberjevega prekopa delavca Fr. Košmerla. Vrgli so ga ob tla in ga je eden z nožem znatno poškodoval. Dosedaj je eden napadavalcev znan.

— **Delavsko gibanje.** V petek se je z južnega kolodvora odpeljalo v Ameriko 25 Hrvatov, nazaj je prišlo pa 55 Slovencev in Hrvatov. V Buchs je šlo 200, v Bregenc pa 160 Hrvatov. V soboto je šlo v Ameriko 28 Macedoncev in 36 Hrvatov. 13 Hrvatov je prišlo pa iz Amerike. — Včeraj je šlo v Ameriko 90 Macedoncev in 40 Hrvatov, iz Amerike jih je prišlo pa 60. V Inomost je šlo 25, v Buchs 50, v Bregenc 72, v Heb pa 60 Hrvatov. — Na Dunaj se je odpeljalo 100, v Kočevje pa 26 Lahov.

— **Izgubljeno in najdeno.** Kotlarski vajenec Franc King je izgubil prost bankovec za 10 K. Kuharica Ana Sebič je izgubila črn dežnik. Gostilničarka Marija Hočevarjeva je izgubila črno usnjato denarnico z manjšo svoto denarja. Trgovski sotrudnik Josip Tavčar je izgubil listnico z raznimi pismi. Vojak Mihael Potočnik je izgubil kratko srebrno verižico. Pisar Ljudovik Leitna se je izgubil črno denarnico za približno 20 K. Učenec Josip Jeremas je izgubil črno usnjato denarnico s 24 K in dva ključa. Delavka Marija Pance je našla nekaj moškega perila.

— **Izkaz posredovalnice slovenskega trgovskega društva »Merkur«** v Ljubljani. Sprejme se: 2 knjigovodji, 3 kontoristi, 1 poslovodja, 1 skladiščnik, 3 pomočniki mešane stroke, 1 pomočnik železniške stroke, 3 pomočniki manufakturne stroke, 2 pomočnika špecerijske stroke, 1 pomočnik galanterije stroke, 1 blagajničarka, 1 kotonistinja, 6 prodajalk, 1 praktikant, 1 učenec in 1 učenka. Službe išče: 1 knjigovodja, 3 kontoristi, 1 korespondent, 2 poslovodji, 1 potnik, 16 pomočnikov mešane stroke, 5 pomočnikov železniške stroke, 6 pomočnikov manufakturne stroke, 1 pomočnikov špecerijske stroke, 1 pomočnik modne in galanterijske stroke, 1 skladiščnik, 10 kotonistinj, 3 blagajničarke, 9 prodajalk, 1 učenec. — Posredovalnica posluje za delodajalce in člane popolnoma brezplačno, za druge pa proti mali odškodnini.

Slovanski Jug.

— **Hrvatski sabor** je imel v soboto svojo drugo sejo. Prva točka dnevnega reda je bila verifikacija mandatov. Sabor je overovil vse mandate razen mandatov virilista grofa Janka Draškovića, frankovcev dr. Ogrizovića, Pavlovića, Pisičića in srbskega radikalca dr. Radivojevića. Pri volitvi predsednika je bilo oddanih 66 glasovnic. Od teh jih je dobil 57 dr. Bogdan Medaković, 2 dr. Mažuranić, 7 glasovnic pa je bilo belih. Za predsednika je bil torej izvoljen dr. Medaković. Za podpredsednike sta bila s 57 glasovi izvoljena dr. Pero Magdić in dr. Mirko Grahovac. Za zapisnikarje so bili izvoljeni P. Krajnović, dr. Radovan pl. Marković, dr. Fr. Poljak, Stjepan Radić in dr. Rittig. Predsednik dr. Medaković se je zahvalil na zopetni izvolitvi ter naglašal, da je njemu kot Srbu bilo vedno vse sveto, kar je sveto vsakemu poštenemu Hrvat. Obenem je izrekel zahvalo in priznanje starostnemu predsedniku Erazmu Barčiću, ki je v dobi neustavnosti požrtvovalno vršil svoj tečajni posel, ter mu čestil k njegovi osemdesetletnici. Barčić je ves sabor razen frankovcev priredil iskreno ovacijo. Nato je dal predsednik prečitati kraljeve reskripte glede bana dr. Rakodcajaja, bana barona Ranza in glede imenovanja za bana dr. Nikole pl. Tomašića. Pri

Štitanju reškripta glede odstopa bana barona Ranche, so frankovci klicali: »Živio Ranche«. Posebno se je pri tem odlikoval dr. Elegović. Poslanec Peršić: »Ranche je imenoval Elegovića za notarja, zato mu mora biti hvaležen«. Dr. Elegović: Da, res je, zato pravim: hvala mu! V imenu frankovcev je nato postavil poslanec Tomac predlog, naj se imenovanje dr. Tomašića za bana ne sprejme na znanje, češ da je on odpadnik od katoliške cerkve. Radi tega napada na bana je nastal silen vihar v zbornici. Predsednik dr. Medaković je Tomcu odvzel besedo, češ, da je s svojimi izvajanjem žalil kralja, ki je imenoval dr. Tomašića za bana. Ker se vihar v zbornici ni hotel poleči, je predsednik prekinil sejo. Po zopetni otvoritvi se je savor na predlog grofa Kulmerja dal ukor poslanca dr. Elegoviću radi nedostojnega vedenja. Na to je predlagal predsednik v deputacijo, ki naj privede bana v savor, poslanec: grofa Pejačevića, grofa Kulmerja, dr. pl. Nicolčića, dr. Magdića, Obradovića, dr. Novosela in Lovrekovića. Predno se je prekinila seja, je podal dr. Milo Starčević izjavo, da njegova stranka ne bo sodelovala pri deputaciji, ki naj gre po bana. Enako izjavo je podal v imenu frankovcev tudi dr. Horvat, dočim se je Stjepan Radić izrekel za deputacijo. Ob 2. popoldne je privreda gori navedena deputacija bana v savor. Saborska večina mu je priredila iskreno ovacijo. V svojem govoru je ban dr. Tomašić naglašal, da je prevzel bansko čast šele, ko se je prepričal, da ima za sabo večino hrvatskega in srbskega naroda. Ko je nastal med ogrsko vlado in koalicijo radi železničarske pragmatike razpor, so bili on in njegovi oči prijatelji na strani hrvatsko-srbske koalicije in so z bolešću v srcu opazovali, kako neki pokvarjeni elementi zastrupljajo narodno edinstvo. Pri teh banovih besedah so frankovci, ki so se seveda čutili prizadete, zagrali velik krik in vik. Elegović je kakor besen kričal: Vi, ban dr. Tomašić, ste ta pokvarjeni element. Predsednik je prekinil sejo. Po zopetni otvoritvi se je ban nadaljeval svoj govor. Govoril je o sporazumu med koalicijo in njegovo osebo, o rešenju spora radi železničarske pragmatike in o volilni reformi, ki jo vlada namerava predložiti v najkrajšem času saboru. Ban je končal svoj govor tako-le: »Spočetka sem mislil, naj bi se člani narodne stranke, ki ne skačejo sedaj sem sedaj tja, fuzionirali s hrvatsko-srbsko koalicijo, toda koalicija je to odbila. V zavesti, da mi je treba v prvi vrsti gledati na interese domovine, sem odnehal od svojega prvotnega načrta ter se brez tega sporazuma s koalicijo. Frankovci kriče: »A kaj je z narodno ali madžarsko stranko?« Ban dr. Tomašić: Tudi to vam bom povedal. One elemente narodne stranke, ki so jim pri srcu koristi domovine, vabim jaz k sebi, one pa, ki vprašujejo »kaj je z narodno stranko«, prepuščam rad vam. Banov govor je izzval med večino splošno odobravanje. Nato je predsednik zaključil sejo.

— **Belgradski plačniki.** »Agramer Zeitung« je 1. 1903. priobčila trditve, da so dobili hrvatski listi, ki zagovarjajo srbsko-hrvatsko koalicijo, 32.000 dinarjev iz tajnega fonda srbske vlade. Največ od tega zneska je baje dobil »Pokret«. Na to sumničenje so člani razmateljstva lista »Pokret« dr. Lorković, Wilder, Ancei in Tomić vložili tožbo radi razžaljenja časti proti uredniku sama »Agramer Zeitung« Ivanu Souvanu in Henriku Bresnitsu. Obravnava na to tožbo je bila opetovano preložena. Preteklo soboto pa je končno »per tot discrimina rerum« vendarle prišlo do glavne razprave. Tožbenica nista niti poskušala nastopiti dokaza resnice. Tožitelje je zastopal dr. Hinković, tožence pa dr. Horvat. Sodišče je obsodilo Souvana in Bresnita radi obrekovanja v 8-dnevni zapor.

Telefonska in brzojavna poročila.

Nov predsednik »Slovanske Besede« na Dunaju.

Dunaj, 21. marca. »Slovanska Beseda« je izvolila mesto pokojnega grofa Harracha za svojega predsednika grofa Evgenija Czernina.

Dr. Weisskirchner — dunajski župan.

Dunaj, 21. marca. »Sonn und Montagszeitung« javlja, da je izvedela iz najzanesljivejšega vira, da se je trgovinski minister dr. Weisskirchner končno vendarle odločil, da sprejme mesto dunajskega župana, in sicer z ozirom na izrecno željo cesarskega dvora, kakor tudi z ozirom na to, da prepreči sicer gro-

seči raskol v krčtanako-socialni stranki.

Krvav pretep v ogrskem parlamentu.

Budimpešta, 21. marca. Danes je bila zadnja seja ogrskega parlamenta pred razpustom. Bila je tako burna, kakoršnih dosedaj menda še ne pozna ogrska parlamentarna zgodovina. Ko so Kossuth, Apponyi in Justh stopili v dvorano, jih proti običaju ni nihče pozdravil. Nato se je prečitelo kraljevo svojerodno pismo, s katerim se pooblašča na vojvoda Josip, da s prestolnim govorom razpusti zbornico. Grof Bathany, Kossuth in Rakovszky so protestirali proti razpustitvi. V zbornici je nastal silen vihar. Bivši pravosodni minister Geza Polonyi je skočil po koncu in hitel proti ministrskemu predsedniku grofu Khuenu. Prišedši v njegovo bližino, je zavzdignil pest in ga hotel udariti. Grof Khuen se je umaknil. Hrup je vedno naraščal. Iz hrupa so se slišale besede »pes, svinja«, s katerimi psovskami so obkladali vladni pristaši Polonyija. Khuen je zaman skušal govoriti. Proti njemu sta nastopila končno tudi Kossuth in Justh. To je bil znak za splošen pretep. Poslanec se jeli tintnike in druge stvari metati proti vladi. Grof Khuen in minister Szerenyi sta bila opetovano zadeta na glavi. Iz ran jima je tekla kri. Poklicati so morali zdravnike, da so jih obvezali. Predsednik je suspendiral sejo. Pretep je še po zaključku seje trajal skoro poldrugo uro.

Rusko - avstrijski sporazum.

Dunaj, 21. marca. Ministrstvo zunanjih del objavlja službeni komunik, v katerem se razglša, da se je med Avstro-Ogrsko in Rusijo dosegel popoln sporazum v vseh preporih vprašanjih, zlasti glede Balkana in da so vsled tega nastali tudi med obema državama normalni diplomatski odnosi.

Petrograd, 21. marca. Ministrstvo zunanjih del objavlja komunik o sporazumu v vseh preporih vprašanjih, ki sta ga sklenili Rusija in Avstro-Ogrska ter o vzpostavljanju normalnih diplomatskih odnosov med obema vladama.

Odpotovanje kralja Petra v Petrograd.

Belgrad, 21. marca. »Srbske Novine«, uradni list srbske vlade, so priobčile včeraj kraljev ukaz, s katerim kralj Peter poverja regentstvo za čas svoje odsotnosti prestolonasledniku Aleksandru. Ministrskega predsednika Pašića bo zastopal finančni minister Stojan Protić, ministra zunanjih del dr. Milovanovića pa naučni minister Žujović.

Belgrad, 21. marca. Kralj Peter je včeraj ob pol 10. odpotoval iz Belgrada s posebnim dvornim vlakom. Na ulici od kraljevskega dvora pa do železniške postaje je stala tišočlana množica, ki je kralju prirejala navdušene ovacije. Na kolo-dvoru so se od kralja poslovili ministri, celotni diplomatski kor in poslanci narodne skupščine. Kralja spremljajo ministrski predsednik Nikola Pašić, minister zunanjih del dr. Milovanović, sekijski načelnik v ministrstvu zunanjih del dr. Miroslav Spalajković, kraljev tajnik Janković, kraljev adjutant Sturm in številna vojaška suita. Ko se je vlak jel premikati, je jela množica mahati z robc in klobuki in klobuki in klicati: »Živio kralj Peter!« Godba je zaigrala kraljevsko himno, s trdnjave pa je zagrmelo 21 topovskih strelcev.

Belgrad, 21. marca. Listi razpravljajo v obširnih člankih o važnosti kraljevega poseta v Petrogradu in izražajo nado, da bo ta poset ne samo utrdil bratske odnose med Srbijo in Rusijo, marveč da bo tudi prinesel izdatnih koristi narodu srbskemu in njegovim težnjam.

Budimpešta, 21. marca. Kralj Peter je s posebnim dvornim vlakom dospel semkaj sinoči ob pol 6. Vlak se je na postaji ustavil samo par minut, nato pa se je odpeljal proti Bohuminu.

Srbsko - avstrijska trgovinska pogodba.

Belgrad, 21. marca. Avstrija je izjavila, da je pripravljena samo pod tem pogojem skleniti trgovinsko pogodbo s Srbijo, ako se le ta odpove težnji po carinski zvezi z Bolgarsko in ako ne sklene trgovinske pogodbe s Turško. — Ta vest je izzvala v srbski javnosti kolosalno ogorčenje. O sklenitvi takšne trgovinske pogodbe z Avstrijo ne more biti govora.

Bolgarska kraljeva dvojica na potu v Carigradu.

Sofija, 21. marca. Sinoči ob enajstih sta odpotovala s posebnim dvornim vlakom kralj Ferdinand in kraljica Eleonora. Spremljajo ju ministrski predsednik dr. Malinov, minister zunanjih del Paprikov in trgovinski minister Ljapčev. Kraljeva svita šteje 18 oseb

Belina, 21. marca. Makedonski Bolgari so silno nevoljni radi obiska kralja Ferdinanda v Carigradu. — Sandanski je sklical te dni shod svoje stranke, ki se ga pričakuje s velike napetostjo, ker se bo baje na tem shodu tudi razpravljalo o posetu kralja Ferdinanda v Carigradu.

Posornost turškega sultana napram srbskemu kralju.

Carigrad, 21. marca. Na povelje sultana Mohameda V. sta odpili dve križarki in dve torpedovki po Črnem morju v smeri proti Odeisi, da pozdravijo v sultanovem imenu srbskega kralja Petra na povratku iz Petrograda.

Nemiri na Grškem.

Atene, 21. marca. Blizu Lariso je 500 kmetov bombardiralo vlak s kamenjem in ga hotelo ustaviti. Posredovati je moralo vojaštvo. V boju je bilo ubitih 5 kmetov, 15 pa težko ranjenih. Okrog sto kmetov se je umaknilo v Lariso, kjer jih je razgnala konjenica. Dva častnika sta bila težko ranjena.

Proti ruski ustavi.

Petrograd, 21. marca. 76 poslancev gosudarstvene dume, pripadajočih skrajni desnici, je poslalo carju spomenico, v kateri zahtevajo, da se odpravi ustava.

Novo volitve na Angleškem.

London, 21. marca. Liberalna stranka je izdala komunik, v katerem poziva svoje pristaše, naj bodo pripravljeni na nove volitve. Iz tega sklepajo, da bo vlada v kratkem zopet razpustila parlament.

Gospodarstvo.

— **Poročanje o stanju setev in o letini.** V sporazumljenju z glavnimi kmetijskimi združbami in z drugimi prizadetimi činitelji je kmetijsko ministrstvo sklenilo, da dosedanje poročanje o stanju setev in o letini primerno preuredi ter to preuredbo izvede pred začetkom letošnje poročajne dobe. — Bistvo te preuredbe je, da poročevalci o stanju setev in o letini kmetijsk. ministrstvu odsej vsakočasna stanja setev in domnevane letine ne bodo opisovali s popolnoma poljubno izbranimi besedami, ki imajo različen pomen, kakor so to doslej delali, ampak cenili bodo z natančno določenimi zaznamki v številih, glede petih glavnih pridelkov (pšenice, rži, ječmena, ovsa in koruze) se pa za poskušnjo nanovo vpeljejo stvarne cenitve. — Obenem je bilo sklenjeno, da se o sadjarstvu in o vinstvu odsej ne bo več poročalo v splošnih poročilih o stanju setev in o letini, marveč — enako kakor se to glede hmelja godi že več let — bodo to v posebnih poročilih opravljali poročevalci, v ta namen naproseni. — Vse podrobnosti omenjene preuredbe so razvidne iz »Navodila poročevalcem o stanju setev in o letini c. kr. kmetijskemu ministrstvu«, ki ga kmetijsko ministrstvo v kratkem naravnost pošlje svojim poročevalcem, ki obsega vsa potrebna pojasnila, obrazce, vzorce in beležnice. — Golice za poročila bo kmetijsko ministrstvo naravnost in pravočasno pošiljalo poročevalcem.

Izdajatelj in odgovorni urednik: Rasto Pustoslemšek.

Žitne cene v Budimpešti.

Dne 21. marca 1910.

Termin.	
Pšenica za april 1910.	za 50 kg 13.92
Pšenica za maj 1910.	za 50 kg 13.78
Pšenica za oktober 1910.	za 50 kg 11.42
Rž za april 1910.	za 50 kg 8.96
Koruzi za maj 1910.	za 50 kg 6.21
Oves za april 1910.	za 50 kg 7.34

Efektiv. 10 vin. višje.

Boji Lachnik naznanja žalostnega srca v lastnem in v imenu svojega otroka in svojih pastorkov in v imenu ostalih sorodnikov bridko vest o smrti svojega iskreno ljubljenega soproga oz. očeta, starega očeta, tasta, brata in strica, gospoda

Konrada Lachnika

inženirja - arhitekta

ki je 18. t. m. po kratkem težkem trpljenju v 51. letu starosti blaženo preminil.

Zemski ostanki dragrega pokojnika so bili 20. t. m. ob 3. pop. prepeljani iz n-rvalnice v dež. bolnici na pokopališče pri Sv. Križu in tamkaj položeni v rodniško rake.

Sv. zažene maše se bodo služile v ponedeljek 21. t. m. ob 9. uri dopoldne v farn. cerkvi Marijinega Oznanjenja.

V Ljubljani, 18. marca 1910.

rednini Lachnik-Goritschnigg.

Slovenci in Slovenke! Ne zabite družbe sv. Cirila in Metoda!

Meteorološko poročilo.

čas opazovanja	stanje barmetra v mm	temperatura v C	temperatura v F	Vetovi	Nebo
18. 2. pop.	729.3	11.0	sl. jzah.		oblačno
9. zv.	728.0	7.8	slab sever		"
19. 7. zj.	727.3	6.5	sl. svzhod		"
2. pop.	727.6	11.7	sl. jug		"
9. zv.	727.1	7.2	sr. szah.		"
20. 7. zj.	730.1	5.0	sr. vzhod		"

Srednja predvčerašnja temperatura 8.5°, norm. 4.0° in včerašnja 8.5°, norm. 4.2°, Padavina v 24 urah 0.3 mm in 3.1 mm.

+

Ravnateljstvo trgovskega bolnišnice in podpornega društva v Ljubljani javlja tužno vest, da je njegov mnogoletni član, gospod

Karel Recknagel

trgovca

danes po kratki bolezni mirno v Gospodu zaspal.

Pogreb bo v torek, dne 22. marca ob polu 4. uri popoldne iz hiše žalosti, Florjanska ulica št. 19 na evangelijsko pokopališče.

Blagi pokojnik se priporoča prijaznemu spominu.

Ljubljana, 19. marca 1910.

+

Žalostnega srca naznanjam vsem sorodnikom, prijateljem in znancem britko vest, da je moj preljubljeni nezpozabljeni oče, gospod

Franc Verbič

c. kr. okr. sodnik v p.

po kratki bolezni včeraj 20. t. m. ob 1/4 4 popoldne mirno v Gospodu zaspal.

Pogreb bo v torek 22. t. m. ob 1/3 3 popoldne iz hiše žalosti na Prulah št. 4, na pokopališče k Sv. Križu.

Sv. maša se bo služila v župni cerkvi sv. Jakoba 23. t. m. ob 10. uri.

Ljubljana, 21. marca 1910.

1016 Marija Verbič

Mesto vsakega posebnega obvestila.

+

Paulina Recknagel naznanja žalostnega srca v imenu svojih otrok Maksa, Fina in Pavla, dalje v imenu bratov in sestra prežalostno vest o smrti svojega iskreno ljubljenega soproga ozir. očeta, brata, vsaka in strica, gospoda

Karla Recknagel

trgovca

ki je 20. t. m. po dolgem, težkem trpljenju v 56. letu starosti blaženo preminil.

Zemski ostanki dragrega, nepozabnega umrlega se bodo v torek, 22. t. m. ob 3/4 4 uri popoldne iz hiše žalosti, Florjanska ulica št. 39, prepeljali na evangelijsko pokopališče, kjer se položijo v lastni grob.

Prosimo bližnjega sožalja.

V Ljubljani, 20. marca 1910.

+

Zahvala.

Za mnoge dokaze srčnega sočutja ob smrti našega iskreno ljubljenega soproga oziroma očeta, starega očeta, tasta, brata in strica, gospoda

Konrada Lachnika

inženirja - arhitekta

dalje za izredno časteče številno spremstvo na poslednje počivališče dragega pokojnika, dalje za mnoge lepe darovane vence in tudi po odposlanstvih zastopanim društvom, izražata najsrčnejšo zahvalo

rednini Lachnik-Goritschnigg.

V Ljubljani, 20. marca 1910.

+

Zahvala. 1013

Za vse mnogoštevilne dokaze srčnega sočutja o bridki izgubi moje žene gospe

Ivane Punčah

izrekam p-srčno zahvalo. Zahvaljujem se gosp. J. Klemenčiču za požrtvovalnost, učiteljicam za udeležbo s solsk. mladino, darovateljem vencev, organistu za petje in vsem, ki so v tolik. množini izkazali pokojnici zadnjo čast.

Smarje, dne 20. marca 1910.

Žalujoči soprog.

2 krojaška pomočnika

sprejme takoj v trajno delo

Ivan Kobal v Idriji.

Abiturijent

išče primerne službe v Ljubljani.

Prijazne ponudbe pod »Abiturijent« na upravništvu »Slov. Naroda«.

Sodarski vajenec

se takoj sprejme pri sodarju

Kaiserju v Beljaku, Trattengasse 13.

1001

Dobro ohranjeno močno

motorno kolo

3 1/2 HP se prav ceno proda.

Ponudbe pod »motorno kolo« na upravništvu »Slov. Naroda«.

1012

Pes

bernardinske pasme, star 14 mesecev, rjave barve, prijazen in precej izučen, dober varuh,

se po prav nizki ceni proda. — Naslov pove upravništvu »Sl. Naroda«.

1011

Prodaja se v sredini mesta

hiša

prav pripravna za vsako obrt, posebno uporabna pa za gostilno z vrtom.

Podrobnosti podaje iz prijaznosti upravništvu »Slov. Naroda«.

Prekupci izključeni.

967

Za slabokrvne in prebolele

je zdravniško priporočeno črno damatinsko vino

372

Kuč.

najboljše sredstvo.

Br. Novakovič, Ljubljana.

Kožarska tovarna

sprejme za takojšnji nastop spretnega

knjgovodjo

ki je tudi korespondent, mora govoriti razen nemškega jezika slovenski ali hrvatski, eventualno italijanski, in več stroje pisja in stenografije. Prednost imajo samci in oni, ki poznajo kožarsko stroko.

Ponudbe na trdnico Andrej Jakl, Rupa, p. Miren pri Gorici.

988

Sukna

In modno

blago za obleke

priporoča firma

Karel Kocian

tvornica za sukno

v Humpolcu

na Češkem.

Vascel Franke.

323